

4. Приймак В. Розвиток креативного мислення молодших школярів у процесі навчальної діяльності засобами інноваційних технологій. *Креативність особистості як фактор інноваційного розвитку суспільства*: збірн. наук. праць / за ред. доц. В. В. Павленко. Житомир : ФОП Левковець Н. М. 2020. Вип. 2. С. 118–122.

5. Станіславчук І. М. Розвиток креативного мислення учнів початкових класів через використання творчих завдань: навч.-метод. посіб. Вінниця, 2017. 41 с.

УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЄКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Ножніцева Марина Леонідівна,
учитель початкових класів вищої категорії
опорного закладу «Оріхівська ЗОШ»
Лубенської міської ради Полтавської
області

Ключові слова: проєкт, метод проєктів, проєктна технологія, проєктна діяльність молодших школярів.

Нині відповідно до нормативних освітніх документів, зокрема Концепції нової української школи, однією із продуктивних технологій формування у дитини знань і творчих здібностей є організація проєктної діяльності, оскільки остання є методом, що ґрунтується на дитячих потребах та інтересах, стимулює самостійність, забезпечує єдність інтелектуального, емоційного, морального й креативного розвитку. До того ж відомо, що проєктування – це специфічний індивідуально-творчий процес, який потребує від кожного учасника оригінальних рішень, водночас – це і процес індивідуальної й колективної творчості [2].

Спираючись на праці різних науковців і методистів зазначимо, що метод проєктів ґрунтується на ідеї спрямованості навчально-пізнавальної діяльності школярів на результат, який можна отримати завдяки вирішенню тієї чи іншої теоретико-практичної значущої для учня проблеми. Як наголошують учені, зовнішній результат можна побачити, осмислити, оцінити, застосувати на практиці, а внутрішній (досвід, діяльність) стане надбанням школяра, об'єднавши знання й уміння, компетентності й цінності. Саме в молодшому шкільному віці закладається майже на всіх уроках низка ціннісних установок, особистісних якостей і ставлень [3, 293–294].

Основною умовою навчального проєктування є організація педагогом освітнього процесу, результатом якого є індивідуальний і колективний досвід проєктної діяльності учня. Доведено, що робота школяра над проєктом ґрунтується на принципі особистісно орієнтованого навчання та конкретній його праці, на основі його вільного вибору, з урахуванням власних інтересів.

У педагогічній літературі наголошується, що метод проєктів передбачає формування певної проблеми і поступове її розкриття, розв'язання з обов'язковою наявністю ідей і гіпотези, чітким плануванням дій, розподілом (якщо йдеться про групову роботу) ролей, тобто завданнями для кожного учасника за умов тісної взаємодії, відповідальності за проєкт і за свою частину роботи, регулярне обговорення проміжних кроків і результатів [3, с. 295].

Зазначимо, що зміст проєктної діяльності молодших школярів залежить від багатьох чинників як умов її організації, зокрема:

- специфіки навчального предмету,
- навчального матеріалу,

- типу проєкту,
- умов організації діяльності тощо [2].

Наприклад, у природничих науках змістовою основою проєкту є спостереження за об'єктами реальності, в гуманітарних – текст, який вивчають цілеспрямовано, або його інтерпретації (відеофільм, вистава, брошура тощо) [2].

Застосування проєктної технології у молодших класах можливе у процесі вивчення будь-яких навчальних предметів, найчастіше природознавства, літературного читання, української мови. Оскільки літературне читання й українська мова належать до гуманітарних навчальних предметів, то зміст проєктної діяльності молодших здобувачів освіти передбачає формування креативності у процесі читання, усвідомлення, емоційно-експресивного сприйняття, аналізу передбачених програмою творів різних жанрів і тем, розвиток умінь шукати необхідну інформацію відповідно до теми й поставленої проблеми, інтерпретувати події й дії героїв, висловлювати власну думку тощо.

Отже, під педагогічним проєктуванням учені розуміють повноцінний науково-дослідницький акт, який передбачає вивчення соціально-педагогічних закономірностей, виконання комплексу дослідницьких процедур, створення педагогічних умов для роботи над творчим проєктом [1].

Метод проєктів є інтегрованим компонентом розробленої і структурованої системи освіти, що ґрунтується на розвитку пізнавальних навичок, креативності, вмінні орієнтуватися в інформаційному просторі, самостійно конструювати знання, розвивати критичне і творче мислення [2].

Р. Михайлишин виокремлює такі основні завдання проєктної технології в початковій школі на сучасному етапі:

- формування навичок самостійної діяльності, застосування знань у нестандартних ситуаціях;
- формування в учнів комунікативних умінь і навичок;
- формування навичок науково-дослідної роботи [2].

Проєктна діяльність дає можливість розв'язати проблему мотивації, створити позитивну атмосферу діяльності, навчити учнів застосовувати свої знання на практиці для розв'язання життєвих і особистісних проблем. Визначаючи цінність залучення учнів до проєктної діяльності, Н. Мойсеюк зазначає, що наявним є орієнтування на створення певного матеріального або інтелектуального продукту, а не просте вивчення певної теми, тому що навчальний проєкт – це передусім форма організації занять, яка передбачає комплексний характер діяльності, спрямованої на отримання освітньої продукції всіма її учасниками за певний часовий проміжок [3].

Учителю початкових класів, який використовує проєктну діяльність, треба чітко уявляти модель тих проєктів, які він створюватиме з учнями. Досвід роботи показує таку послідовність під час застосування методу проєктів у початковій школі: від короткотривалих (1-2 уроки) однопредметних проєктів до довготривалих, міжпредметних; від особистих до групових і загальнокласних.

Організуючи проєктну діяльність у початковій школі, вчитель має враховувати вікові і психолого-фізіологічні особливості дітей молодшого шкільного віку, оскільки забезпечити мотивацію включення молодших школярів у самостійну роботу над проєктом можна за умови, коли проблема в ньому відповідає пізнавальним інтересам учнів і їхньому віковому розвитку.

Аналітичний огляд наукових джерел дає можливість визначити характерні ознаки методу проєктів, зокрема:

- наявність певної значущої для учнів проблеми;
- вихідний момент – інтереси дітей; домінування принципу самостійності і творчості під час діяльності учнів;

- використання різноманітних форм діяльності учнів: індивідуальна, парна, групова; зв'язок теорії з практикою;
- зв'язок із реальним життям;
- забезпечення максимальної пізнавальної активності учнів;
- розвиток творчих навичок учнів;
- критичне мислення, вміння самостійно шукати інформацію;
- використання різноманітних методів, засобів навчання;
- здійснення монопредметних, міжпредметних і надпредметних зв'язків;
- інтегрування знань, умінь із різних галузей науки й мистецтва;
- створення матеріалів, які є різними за змістом і формою, але готові до застосування на практиці;
- процес, за якого із об'єктів навчання учні перетворюються на суб'єктів навчання;
- охоплення елементів особистісно орієнтованого навчання, педагогіки співробітництва, діяльнісного підходу в навчанні [1].

Отже, проектна діяльність молодших школярів забезпечує формування в них креативних умінь у вирішенні проблем, які потребують певних знань, стимулює розвиток критичного мислення, самостійності, навичок добирати, аналізувати, систематизувати відповідну інформацію, вирішувати пізнавальні і творчі завдання у співпраці, в ході якої учні виконують різноманітні ролі. Організація означеної діяльності має враховувати психолого-вікові особливості здобувачів початкової освіти та педагогічні умови їх навчання на уроках літературного читання.

Список використаних джерел

1. Метод проектів: особливості застосування в початковій школі: посібник для вчителів початкових класів, слухачів курсів підвищення кваліфікації, студентів педагогічних факультетів вищих навчальних закладів. Видавництво Київського міського педагогічного університету імені Б.Д.Грінченка. 2009. 42 с.
2. Михайлишин Р. Метод проектів у початковій школі як педагогічна технологія. *Вісник Львівського університету*. Серія педагогічна. 2016. Вип. 30. С. 43–53.
3. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 5-е видання, доповнене і перероблене. К. 2007. С. 293–294.

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ В УМОВАХ НУШ

Номоконова Анна Сергіївна,
вчитель початкових класів Комунальної організації (установи, закладу) «Шосткинської спеціалізованої школи І ступеня №13 Шосткинської міської ради Сумської області»

Ключові слова: освіта, компетентності, критичне мислення, інтерактивне навчання.

Наше сьогодення диктує зміни в освіті як важливого чинника соціального й економічного розвитку суспільства та піднімає на найвищий щабель саме особистість, яка не просто використовує набуті знання, а й прагне до постійного пошуку нових знань та для подолання життєвих і професійних проблем знаходить оригінальні та нестандартні рішення. Саме до формування такої особистості і має прагнути сучасний заклад загальної середньої освіти [1].

Навчання в сучасній початковій школі відповідно до Закону України «Про освіту», Концепції «Нова українська школа», Державного стандарту початкової освіти